

এডিটোরিয়েল

মণিপুৰগী এপ্ৰিকলচৰ দিপাৰ্টমেণ্ট

মীয়ামগী খল্লগা থবক তোঁবা গুয়া লুটিংবা তঙাইফদে

মণিপুৰগী মশক নায়বা মীওই কয়না এপ্ৰিকলচৰ দিপাৰ্টমেণ্ট হায়বসি ষ্টেট অসিগী য়াঙলেম শৰ্মনি, মসি চাউথহেহ্নৰবা মতমদতা মণিপুৰ চীজাভা মীপাল তাঙদবা ষ্টেট অমা ওইফনি হায়না ফোঙদোক্ৰো। মীয়াম তিনবা থৌৱন নংগ্ৰা মৰু ওইবা থৌৱনমশিংদা লৌউ-শিংউগী লমদা থবক তৌৱনমশিং অতিয়া পল্লা থাগৎনৈ অমসুং এপ্ৰিকলচৰ দিপাৰ্টমেণ্টকী মপাল নাইহববা থৌৱনমশিং অদু পল্লাগা ৰা ঙাই। অদুৰ মণিপুৰ লৈজাভা উসি ফাওবা এপ্ৰিকলচৰ দিপাৰ্টমেণ্টতা কৰুয়া মীংয়েং য়েংলিবগে অমসুং কৰুয়া চল্লাইৱিৰগে হায়বদুদি নোং-ফাদোক ফাওবা চীফ মিনিষ্টৰ এন বিৱেনদী মীংয়েং মখাদা য়েংলিবনবগী পাউ লৈতে। শল্লা হায়ৱদবা পুন্সবা দিপাৰ্টমেণ্টমশিংগী মনুন্দা এপ্ৰিকলচৰ হায়বসিসু অমা ওইহে হায়বা য়াৱল্লদেৱবনি। ষ্টেট অসিগী শেখীংলেনগী ময়োল ওইৱিৰবা দিপাৰ্টমেণ্ট অসিনা অথুগী থাভা লাভুৱা মতমদা কমদৌনা মণিপুৰ চাথোভা মীপাল তাঙদনা লোপা উমফম থোকপগে হায়বসিনা মীং হায়ফেংত উইশ্লিগা মণিপুৰ কৰুয়া ফীভমদা লৈৱিৰগে খঙবা উমগনি। দিপাৰ্টমেণ্ট অসিদা লাকপা শেনফমশিং কমদৌনা হাইহেংপা, কমদৌনা চাথোকপা, কমদৌনা লৌথোকপা হায়বা ৰাখল্লাপা থবক তৌৱিৰা মীওই কয়না খুল্লিগুন্দা লৌ মৱননা মণিপুৰনা লাইবক অসি হৌজিকসু তৰা উমদবা ফীভম অমদা লৈৱি। অসিগুয়া ফীভম ময়াম অসি য়েংলুৱগদি হৌজিকসু এপ্ৰিলেৱ দিপাৰ্টমেণ্ট অসিবু নীংথিনা মথৌ তৌহনবা গুয়া মীয়ামগী খনবা লুটিংবা অমগী তঙাইফদবা লৈৱি। মিনিষ্টৰদৰ্শী হৌৱগা এপ্ৰিকলচৰ দিপাৰ্টমেণ্টকী দাইৱেত্তৰ অমসুং মণুং ওইনা থবক তৌগদবা থৌমিশিংগী পুকচেল শেংদবা, লৌমিশিংগী খন্দবা ফীভম অসিনা মৱম ওইৱগা হৌজিক মণিপুৰদা নোংমু থাৰা লৌ পানবা য়াৱবগী অৱাৰা মায়োক্ৰিক্ৰিবা অসিনি। থাৰেং শেংনা হায়ৱৱগদি নোং চুৱগসু তুৱেলদা ঈশিং চেঞ্জিবনিনা লৌ পানবা ফাওবদি য়াফম থোকপনি। থৌশিল শোৱবদগী লৌ পানবা উমদবনি।

মণিপুৰগী ওইনা অইহবা অমসুং অশাৰা মতম অনীমজ্ঞা লৌ উবা, মইহে-মৱোশিং থাৰা য়াৰা লৌফমসি পুনা হেস্তৰ লাক ২.৩৪ ৰোমনি। তপ্পাক্কা অমসুং চীংখোঙ চীয়াংদা লৌ উবা য়াৰা মফল্লা হেস্তৰ লাক ১.৯৫ ৰোমনি। মসিগী মনুন্দা হেস্তৰ লাক ১.১৬ ৰোয়া ভেঞ্জিগী দিষ্ট্ৰিক্ট ৪ দা লৌ উনিৰা লৌফমনি। অদুগা হেস্তৰ লাক ০.৭৯ ৰোয়া চীংখোঙ চীয়াংদা লৌ উনিৰা মফমশিংনি। ষ্টেট অসিগী শেখীংলেনগী ময়োল হায়ৱিৰা এপ্ৰিকলচৰ দিপাৰ্টমেণ্টকী চহী অসিগী বদজৌনা লুপা জোৱ ২.৫৮ ৰোমনি। হায়ৱিৰা শেনফম অসি শুপতৰগী ইমপ্ৰেইছীংগী থা ১২ গী তলব অমসুং ওফিকৰী তঙাইফদবশিং শীজিনবনি। লৌমিশিংগী ওইবা য়াইফ- থৌৱাং অমদি লৌ উবা, মইহে-মৱোশিং থানকৰীদমজ্ঞা সিকি অমগী শেনফম বদজৌতা হাপতে। মসিগুয়া এপ্ৰিকলচৰ দিপাৰ্টমেণ্ট হায়বসি মসিখঙতী ওইনা লৈজাভা থবনি হায়বা য়াই। অদুৰ সেৱেল গৰ্ভমেণ্টকী থৌশিল মখাদা ষ্টেট পুন্সমজ্ঞী ওইনা তোঙান তোঙানবা সেৱেলি স্পেসাৱ স্কিম ১০ গী মথক্তা পায়খঙেলি। হায়ৱিৰা ত্ৰিমশিং অসিগী মখাদা মণিপুৰগী এপ্ৰিকলচৰ দিপাৰ্টমেণ্টনা চহী ১ দা য়ামতৰা লুপা জোৱ ২০/৩০ দি ফববা উমই। স্কিমশিং অদুগী মনুন্দা ফ্ৰাই মিনিষ্টৰ ক্ৰিসি চিনাচাই য়োজনা (পি এম কে এস ৰাই), নেলেল প্ৰমি সেকুৱিটি মিন্স অমসুং ৰাজট্ৰিয়া ক্ৰিসি ডিজনা য়োজনা (আৰ কে ডি ৰাই) য়াই। কুমজা ২০১৮-১৯ গী ওইনা পি এম কে এস ৰাইগী মখাদা লুপা জোৱ ২৮, নেলেল ফুদ সেকুৱিটি মিন্সগী মখাদা অতোপ্লা লুপা জোৱ ১৮ অমসুং আৰ কে ডি ৰাইগী মখাদা লুপা জোৱ ১৫ ৰোম য়াই। মতাং অসিনা পঞ্জীংবা ৰাফমদি হায়ৱিৰা স্কিম অহম অসিনা লৌবুভা ঈশিং পীনবা চোক দাম শাৰা, লৌমিশিং ঈশিং পন্সপী, ঈথ-লৌখোঙ শেমগংপনচিৎবগী শেনফমশিং য়াই। অদুৰ হায়ৱিৰা থবকশিং অসি পুকচেল শেংনা তৌৱিৰা নংগ্ৰা তৌৱবৰা হায়বদু হৌজিক হৌজিক ঈকং থোকপগী ফীভম অমা লৌমিশিংনা মায়োক্ৰিক্ৰপা মতমসিনা খঙই। মৱম অদুনা ষ্টেটকী ডিজলেস দিপাৰ্টমেণ্টনা স্কিম-স্কিমশিং অসিদা মীংয়েং চঙুন্দা কমদৌনা ওফিাৱশিংনা লৌমিশিংগী থবক তৌৱিবগে হায়বা চহী-চহীগী ওইনা য়েংলিবনবগী।

হৌজিকী

মতমদা মণিপুৰ অমসুং মপান লমগী মৱ ওইনা মৌতে নহাৱোলশিংগী মফমদা স্বাইদৰী নুঙাইতনা অমসুং শাউনিচা থোকহল্লকপা ৰাফম কয়গী মনুন্দা- ইৱমদম মণিপুৰ অসি মহাভাৱতকী মণিপুৰ অদুনি অদুগা মৌতে (মণিপুৰী) হায়ৱিৰা ঐথোয় অসিনা আৰ্জুনিগী মচা বক্ৰবাহনগী চাৱোল-শুথোলাশিংগী হায়বা ৰাফম হেক হেক থেননৱকপা অসিসু অমনি।

গুৱাহাটীদগী ইংলিশতা ফোঙবা থাগী চেফোঙ “নোৰ্থইষ্ট টুডে” (ভো. ৯, ইষ্ট ০৭, জুলাই ২০১৯)দা মিশ হিমাতী দাস (কৃষ্ণ জয়ন্তী কোলেজ, বেঙ্গলেৱ) লৌবি অমদা ইবা “জগায়- দি এপিটোম ওব গ্ৰেস” হায়বা ৰাৱেং অমা য়াওৱক্ৰি। মণিপুৰী জগায় ৰাসকী মৱনমা ইবা ৰাৱেংনি, অদুৰ অইবি অসিনা মগী ৰাৱেং অদুদা মণিপুৰৰ মহাভাৱতকী পাদবনা আৰ্জুনি মণিপুৰগী নিংথৌমচানুপী চিত্ৰাঙ্গদা লুহোংখি ... হায়বনচিৎবা পন্দনা শক্তক্ৰি। হায়ৱিৰা ৰাৱেং অসিনা মৱম ওইৱগা মপান লমগী মণিপুৰী অহললোল-নহাৱোল কয়না মায়কৈ কয়াদগী সৌসিছা মিদিয়াশিংগী খুথোনা পেদদবা ৰাফম কয়ামক ফোঙদোক্ৰকথি অমসুং ফোঙদোক্ৰক্ৰি। মথোয়গী মতুং ইয়া, ৰাৱেং অদুনা মৱম ওইৱগা ঐথোয়গী ইৱমদম মণিপুৰ অসিবু মহাভাৱতকী লাইৱাৰীদা পল্লিৰিবা “মণিপুৰী” অদুনি হায়না মালেমগী মীয়ামদা লামা শক্তকপীৱে হায়বসিনি। অসিগুয়া অসিদা মণিপুৰ সৱকৱ, মণিপুৰগী হিষ্টোৱিয়ানশিং, থৌৱিৱোল শূৱিৰশিং, মণিপুৰদা লৈৱিৰা মৱ ওইনা মণিপুৰী সাহিত্য পৰিষদ য়াওনা অতে মৌতেও গৰ্ণাইজেনশনশিংনা অকনবা মীংয়েং চঙবিদুনা মৱী লৈৱিৰাৰা ৰাৱেং অসিবু চুমথোকহন্দুনা মণিপুৰৰ লামা মশাক তাক্ৰিবা অসি কোকহনবিগদবনি হায়বসি মথোয়গী অপাৰা খোঙাই ওইৱক্ৰি।

মীৱোলশিংগী মফমদদি য়াৱা মৱিং-মৱাংবা অমসুং পেদজনা থোৱকপা ৰাফম অসি মতম চুপ্লগী ওইনা লৈৱোল চনশিনশ্ৰবণম কোকহনবিনকৰীদমজ্ঞেদি লমদম অসিগী লৈজাক অমসুং অখঙ-অই পণ্ডিত শ্লেলাৱশিংগী পুকচেল শেংনা চুশীমাৰা থৌদাং অমা চঙই।

তৌৱবগীবুদি ঙসিগী ঐথোয়গী ইৱমদম মণিপুৰ অসিবু মহাভাৱতকী মণিপুৰ অদুনি হায়বগী ৰাফমদা নুঙাইতবা পেদদবা হেক-হেক পোৱক্ৰুনা ফোঙদোক্ৰকপা অসিদি কাৱদবা অৱেদম মকৰী ফুদোকপঙম থৌদৌনি। কৱিনা, ঐথোয়গী ঙসিগী ইৱমদম মণিপুৰ অসি মহাভাৱতকী লাইৱাৰীদা পল্লিৰিবা মণিপুৰ অদুনি হায়বা ৰাফম অসিদি- অদুগুয়া পল্লবা লাইৱিক অমদি ৰাৱেং কয় ইদুনা লৈৱৱগসু পুন্সমক কাৱদবা ৰাৱেং ওইনা লংশেক্ৰুত্ৰবা ওইনা লৌনৱকপা কুইৱক্ৰবনি।

অমৱোমদা, মহাভাৱত হায়বসি লাইৱাৰী (মিথ)নি হিষ্টোৱি নভে হায়বসি মালেমগী অখঙ-অই পুন্সমক্ৰু খঙনিৰা অমসুং লৌনৱিকা ৰাফনি। লাইৱাৰী হায়বসিগী মনুং চলহনবগী মওং অসিদি ফুলা ৱাৰী (ফোক টেল)গী মতৌগুনা পয়াদা য়াগনি অমসুং য়াৱিবনি। মসি হায়বগী অচম্বা খুদম হায়ববু- মহাভাৱতকী ৱাৰীমজ্ঞতা ডাৱত মনুংগী ওইনা তোঙান-তোঙানবা ৱাৰী-মফাং পৱীং (ৱেৰ্ণ) কয়ামক লৈৱিৰগী মথক্তা মণিপুৰগী ওজা ৱাৰী লীৰিংগী ওইনসু তোঙানবা ৱাৰী শীংবল পৱীং মওং অমা অদুমক লৈৱিৰা অসিনি। অদুনা কনাগুয়া অমদা কৱিগুয়া মণিপুৰী কলা (হন্দকী ওইনা মৌতে জগায় ৰাস) অমগী মতাংদা ঙসিগী ইৱমদম মণিপুৰৰ মহাভাৱতকী আৰ্জুনি অমসুং মণিপুৰ পুশ্লিক্ৰুনা ঙাঙলক-শ্ৰুৱকপা ষাওৱকপা অসি ডাবনা শাগেংচবা (কল্পনা) মওংদা শাগেংচৱকশিং, মণিপুৰগী পুৱাৱীগা মৰী লৈনদে হায়বা ইচম-চম্বা খন্দোকপনা হেমা ফগনি খাঙে। মদুগীদমক নিংদেন পোৱক্ৰবগী কাৱবা কৱিসু লৈৱেই। মৱমদি, অশেবা হিষ্টোৱিয়ান অমদা মণিপুৰগী পুৱাৱী নৈনকপা মতমদা লাইৱাৰীদা মচাক থিৱক্ৰবনা নভে। থৌওং অদুদি অশেবা হিষ্টোৱি নৈনবা পামজবা মীওই খুদিমজ্ঞী ওইনসু অদুমক থোক্ৰনি। লমদম অমগী, মীওই কাঙলুপ অমগী হিষ্টোৱিগী লিখল থিৱকপদা লাইৱাৰীদা য়াগদৌবা নভে।

আৰ্জুনি অমসুং মণিপুৰগা হেক হেক শমহল্লকপদৌনা কনা-কনাগুয়া খঙজদবশিংনা ঙাঙথোক-শঙেক্ৰক্ৰকপগী থৌদৌ অসিদি মতুংদসু কয়ামক হেমা অদুমক থোৱক্ৰুনা তা লৈখিগনি। মদু থোৱক্ৰবগী চিত্ৰা কয়ামক মৱাঙ কাৱনা লৈৱি।

খু. ১৮৯২দা বিশ্ব কবি ৱলিন্দনাথ টেগোৱনা মহাকী লৈজৰী থাভা জগোয়-লীলা (দাল দ্ৰামা) অহম- (১). চিত্ৰাঙ্গদা, (২) চন্দালীকা অমসু (৩) শামা, পুথোক্ৰমী। বিশ্ব কবিনা পুথোক্ৰমিৰা জগোয়-লীলা অহম অসিগী ফজবা ৱাৰী য়ুফক, জগোয় খুথেক অমদি মদুদা শ্ৰিক্ৰিা ঈশগী শেহেক-শেদাশিং মালেমদা লৈৱিৰা বেসোলী খুমাংগী নহা-অহল খুদিমক্ৰুনা খঙনিৰা ঙাঙনি। “শামা”দা শৰুপা “মায়ান বিহাৱিনী হিৱনি ...”গী শেহেক ঙুৎবা বেসোলী কনাসু লৈৱিৰেই খাঙে। অদুগা ৱবি ঠাকুৰনা পুথোক্ৰমিৰা জগোয়-লীলা অহম অসিগী মনুন্দা স্বাইদগী ফজবা অমসুং মীয়ামা পামৱিৰবি অহানবগী “চিত্ৰাঙ্গদা” হায়ৱিৰা অসিনি। “চিত্ৰাঙ্গদা” হায়ৱিৰা অহমক অসি হৌজিক-হৌজিকসু যু-টুবকী চেনেলশিংদা মৱাঙ কাৱনা ফংদুনা মীওই খুদিমক্ৰুনা হায়ববু- লায়না য়েংবা য়াৱিবনি, য়েংলিবনি। মসিদা ঐথোয়গী ওইনা লাইবক থিৱবিদি, ৱবি ঠাকুৰগী মালেম ফাওৱবা জগোয়-লীলা “চিত্ৰাঙ্গদা” হায়বসিদা উৎলিবা ৱাৰী পৱীংদি মহাভাৱত লাইৱাৰীদা আৰ্জুনি অমসুং মণিপুৰ হায়বা লৈবাক অদুগী নিংথৌমচানুপী চিত্ৰাঙ্গদা অমদি মথোয় অনীনা পোকপা বক্ৰহনন হায়ববুগী ওইহতা নভনা মণিপুৰ হায়ৱিৰা লৈবাক অদু ঐথোয়গী ইৱমদম মণিপুৰ অসি ওইনা পুশিনবিৱিৰিবা অদুনি। অদুগুয়া জগোয়-লীলা অদু য়েংলু-উক-তাৱকপা কনাগুয়া-কনাগুই ইচম-চম্বাৰী অমগী মপুন্সিৎবা ঙসিগী ঐথোয়গী ইৱমদম মণিপুৰ অসিবু মহাভাৱতকী লাইৱাৰীদা পল্লিৰিবা মণিপুৰ অদুগী মণিপুৰ অসি মহাভাৱতকী লাইৱাৰীদা মচাক থিৱক্ৰবনা নভে। থৌওং অদুদি অশেবা হিষ্টোৱি নৈনবা পামজবা মীওই খুদিমজ্ঞী ওইনসু অদুমক থোক্ৰনি। লমদম অমগী, মীওই কাঙলুপ অমগী হিষ্টোৱিগী লিখল থিৱকপদা লাইৱাৰীদা য়াগদৌবা নভে।

হায়বা লামায় ৪০০ হেমা পানবা অমা ফোঙই। মদু লেংলিনবগী (কম্পাইলৱ)গী থবুৱা মণিপুৰদা খু. ১৯৫৮ দৰ্শী ১৯৬১ ফাওবা মণিপুৰগী সেটলেমেণ্ট ওফিসৰ অমসু এডিনসনল দিপ্যুটি কমিশনৰ ওইৱৰা, এম. উট্টাৰ্ণা, আই. এ. এম. হায়বা অমনি। মণিপুৰগী গেজেটৱনি হায়ৱিৰা অটোবা লাইৱিক অদুগী অহানবা শৱক (চেপ্টৰ ১)দা ঙসিগী মণিপুৰ অসি মহাভাৱতকী মণিপুৰ অদুগা শমহনবা লাইৱিক অমগী (গেট এণ্ড বেস ঃ “বিশ্বকোশ”) ৰাফম পল্লি। মদুমক্ৰুসু মৱম অমা ওইৱৰা য়াই (অতোপ্লা মৱম খনবা ওইৱৰসু য়াই) লাইৱিক অদু মণিপুৰদদি মীয়ামদা ফংহনবা থিংই হায়দুনা ফংহনখিৎবে। অদুৰ লাইৱিক অদু চহী খৱগী মমাঙ ফাওবদি মণিপুৰ ষ্টেট আৰ্কাইভকী কা অমদা পৈদুনা লৌহীবা থেংনখি (হৌজিকসু লৈৱিৰা হায়বগীদি খঙঙে)।

মতাং অসিদা খনবা য়াৱিৰা ৰাফমদি- মথক্তা পঞ্জিৰা মণিপুৰ গেজেটৱনি লাইৱিক অসি মণিপুৰগী মপান লমদমশিংগী মীওই কয়গী মথুক্তা ফংহনবগে অদু মণিপুৰদদি মীয়ামদা ফংহনবা থিংই ষ্টেট আৰ্কাইভকী কা অমদা পৈদুনা লৈৱৱ লাইৱিকশিং অদু মীয়ামদা ফংহনখিৎবে হায়জৱগসু পাইৱে অমা নংগ্ৰা অমদগী মীওই কয়না লৌনভ্ৰবগে হায়বা নভবা। অমদা পাৱগা মণিপুৰগী মৱমদা ইৱকপা মণিপুৰ অদু ওইনা পঞ্জি হায়ৱিৰা লাইৱিক অদুগুশিং অদু মপান লমগী কনাগুয়া (হিষ্টোৱিয়ান নংগ্ৰা হিষ্টোৱি নৈনবা নভবা) অমদা পাৱগা মণিপুৰগী মৱমদা ইৱকপা নংগ্ৰা ঙাঙ থোৱকপা তাৱগদি ঐথোয়গী মণিপুৰ অসি মহাভাৱতকী আৰ্জুনি অমসুং মণিপুৰ পুশ্লিক্ৰুনা ইথোকপা ঙাঙথোকপা মহৌশনি।

ইৱমদম মণিপুৰ অসিবু মৱ ওইনা মপান লমগী মৌতে নভবা অইবা-অইবি কনাগুৱগী লাইৱিক নংগ্ৰা ৰাৱেং নিচিৎবা মহাভাৱততা পল্লিৰিবা মণিপুৰ অসি হায়না পৱকপদা পেদদবগী লাইৱনৱকপা খোঙাই অসি হন্দকী থেংনখা অসিখঙদা নভে, মমাঙদসু কয়ামক লৈৱিৰে। মতুংদসু অদুমক থোক্ৰকশিং হায়বু য়াৱি। থোক্ৰকপা য়াৱিৰা মৱম কয়ামক লৈৱি। মৱমশিং অদু চপ-চানা মুখংত্ৰিবা ফাওবদি ইৱমদম মণিপুৰ অসি মহাভাৱতকী লাইৱাৰীদা পল্লিৰিবা মণিপুৰ অসি মহাভাৱতকী লাইৱাৰীদা পল্লিৰিবা লৈৱিৰা মৌতে হায়ৱিৰা ঐথোয়গী অসিনা আৰ্জুনিগী শূৱোল-শুথোলাশিং হায়বগী ৰাফম অসি থোক্ৰুনা তা লৈখিগনি। মসিগুয়া, হৌজিক মতমগী মৌতে

অদুমক, হৌজিকী মতম অসিসু ঐথোয়গী ইৱমদম মণিপুৰ অসিবু মহাভাৱত লাইৱাৰী

খু. ১৯৬৩ দা “গেজেটৰ ওব ইন্দিয়া”গী ওইনা মণিপুৰ গী শৱক “মণিপুৰ গেজেটৰ

হৌজিক খণ্ডনিংলিবা ৰাফমদি- ঐথোয়গী ইৱমদম মণিপুৰ অসিবু কনাগুয়া, মথক্তা পঞ্জিৰা ৱবি ঠাকুৰগী “চিত্ৰাঙ্গদা” অমদি লাইৱিকশিং অসি থেংনৱকপা মহাভাৱতকী মণিপুৰ অদু ওইনা ইথোকপা ঙাঙথোকপদা থৌইনা খঞ্জীল্লুগী মথৌ তাডে হায়বা অসিনি। মসিগুয়া অসি মতুংদা খুথোক থোকহল্লাইসি হায়ৱগদি মথক্তা পঞ্জিৰা জগোয়-লীলা ভিডিওশিং অমদি লাইৱিকশিং অসি মালেমদগী মৱ ফনা মুখংপা তাবনি। অদুৰ অদুগুয়া থৌওংদি ওইথোক্ৰোইদবনিনা ঐথোয়গী ইৱমদম মণিপুৰ অসিবু মহাভাৱতকী মণিপুৰ ওইনা হায়ৱগী ইৱকপা অসিদি অদুমক তৌনবা য়াওৱকশিনি। কনানাসু থিংলুবা ওইথোক্ৰোই।

মালেমগী মীয়াম চানিংঙাই লৈৱজুবা য়াৱি

এন শান্ত সিংহ

নোংম - নোংমগী চাউখংপদা মালেমদা লৈৱিৰা লৈবাক কয়না অকনবা লমজেল চাউখংপদা। চাউখংপদা মতীক চাৱবা লৈবাক কয় লৈয়ে, লৈবাক কয় অমদা চাউখংপা মণুং ফাৰা উন্নবা হেংনবা লেপজি। অদুৰ চাউখংপা পুৱকপদা থোং মায়বা হায়বা অমা লৈ। মদু য়াৱা পাক চাউনা নৈনবা য়াই। অদুৰ মালেমদা লৈৱিৰা অহিবা অমদি হিৎবদা অনীদা য়ুফম ওইবা অমদি তুংদা লাভুৱা কয়গীসু শূপচিদুনা চাউখংপদা ওইমগিনা তাৱি।

লৈবাক অমা চাউখংপদা লৈগদবা মচ ওইবশিং অসি সৌসিওপালিটিকোনোমি হায়বসিনি। মসিবু নীংথিনা মৱা চেংপা গুৱবা, লৈবাক অদু কেগেদা ইনাই-মৌহিৱালা মনাই হায়বদৌনা চাউখংপদা চাউখংপদা হেংনবদা অয়েংপা অমত্ৰা লৈৱেই। মশাগী সোশল ষ্ট্ৰক্ৰেল নীংথিনা লৈজবা, পোলাইকিলে বেক্ৰাউন্ড লৈজবা লৈজা শেল-ধুমগী ওইবা লৈবাকী চাউখংপা লৌৱাৰী চপ চাবা কয়না কৰা থাৰা উন্ননা অপনাবা বোৱাক্ৰুমা চাউখংপা পুৱকপদা অৱাৱা ওইগনি। অদুৰ লুৱিবিদি মালেমদা লৈৱিৰা অমদি লৈৱক্ৰবগা কয়গী চানিংঙাই থক্ৰিঙাইগী মতাংদনি। মীওইনবা মা-মাগী লৈৱাকী শেল-ধুমগী (ইকোনোমি) চাউখংপদা হেংনবদা চাউখংপা শৱক অহম থোক্ৰ হায়বিদি লৌউ-শিংউ, খুং-শা হেংগী থবক অমদি শেম শাৰা প্ৰাইমিৱি, সেকেন্দৰি অমদি টৱসৱি) হায়বা তোঙান তোঙানবা সেক্টৰ অহম

অসিদা মীংয়েং থমদুনা চাউখংপদা লমজেল তাৱি। অসুয়া চাউখং লমজেল তাৱিৰা অসিদা শৱক অহম অসি নৈনদবা য়াৱতে। লৌউ-শিংউগী লমদা চাউখংপা হায়বসি লৈবাক অদু ইন্দ্ৰপ্ৰিচিং মতীক চাদে হায়বা য়াই। লৈবাক অদুগী মীয়ামশিং লৌউবা মীওইশিংনা হেংনবা শিনফম পাবনি হায়বসু য়াই। লৈবাক অদুগী মীওইশিং অয়াগা খুংগী মীওইশিং হায়বা য়াই। লৈবাক অদু লৈৱিৰা মীওইশিং অয়াগা অনৌবা লৌশিংগী পুন্সে ৰাংপদা নভনা লাইৱিক লাইঙ হেংনবা মীওইশিংনা অয়াগনি হায়না লৌবসু য়াই। লৈবাক্ৰুনা লৈৱিৰা মীওইশিং অয়াগা লৌউ-শিংউ নভবা অতে ইন্দ্ৰপ্ৰিচিংবদা লৌজেননবগিৰা থবক শূফম লৈতে হায়বা য়াই। মদু ওইৱবিদি লৈবাক অদু চান-থৰুবা য়াৱমক মৱা কয়বা লৈবাক ওইজবসু, অতে হিৎমশিংদা শেখবা ওইনবা চাউখংপা লৈবাক অমনি হায়না হায়বদু খুদেংথিনিঙাই ওই।

অমৱোমদা, খুংশা-হেবা লগ্নেনবা, অতে শিনফমগী শৱক্তা চাউখংপদা লৈবাক অদু লৌউ-শিংউগী পোথোক ৰাংলবসু চাউখংপদা লৈবাক অমনি হায়বদা থৰা শাকৈ। অসিগুয়া শৱকী চাউখংপা মওং অসিদা লৈবাক্ৰুনা লাইৱিক লাইঙ হেংগী চাং ৰাই হায়না লৌগনি। অনৌবা শেখফম অমদি ভেং অমদি ইনভেণ্টমেণ্ট মতীকচানা থৰা

শুঙা ওইগনি। মীওইশিং অমদি লম অয়াগা লৌউ-শিংউগী খুংশা হেংনবা অমদি অতে সাৰ্ভিসশিংদা হেংলবা অমদি হেংবা গুৱবা ঙাঙা লৈৱে হায়বা অদুগা মনুংদগী মপাদা খুংশা হেংগী পোথোক থাদোকপা ঙাঙা ওইগনি। অদুৰ লুৱিবিদি, চাননবা চীজাক নভবা অতে ইন্দ্ৰপ্ৰি চাউখংপদাসু লৈবাক অয়াগা লৌশিংগী চীজাকী মপান তাংবা ঙাঙনি। মীওইনবা চাননবা য়াওনবা চাউখংপা কেদেইগেদা পুন্সকপা ঙাঙে। শেম য়াৱা পায়দুসু চীজাক লৈৱবিদি নংগ্ৰা চীজাক লেবা ফংহনবিদি চাউখংপদা ইন্দ্ৰপ্ৰি পোথোক, খুংশা-খুংলাই, শেম লৌয়নমক শীজেনম লৈৱক্ৰেই। মতাং অদুগা চীজাকী চফফা শেমগী চফফাগা চাংপদবদা চীজাকী চফফা হেংগনি। মতাং অসিদি অনৌবা অওনবা মালেম অমা ওইগদৌৱিৰি। মতাং অসিদা ৰাফম অমতাং থমজগি “চাউখংপদা চীজাক অমসুং চীজাকী নভবা ইন্দ্ৰপ্ৰি পুন্সবিদি অশেবা চাউখংপা ওই, অমৱোমদা চাউখংপদা চীজাক য়াওনবা চীজাকী নভবা ইন্দ্ৰপ্ৰি খঙা ওইৱবিদি অশেবা চাউখংপা ওইবা য়াদে, অদুৰ চাউখংপদা চীজাক খঙা ওইৱবসু অশেঙবা চাউখংপা ওইবা উমগনি।”

হৌজিক লৈবাক অয়াগা চাউখংলকপগা লৌয়না লৌউ শিংউগী থবক অমদি পোথোক

চহী খুদিংগী হুহুৱকি। অমৱোমদা খুংশা হেংগী থবক অমদি অতে শেম-শাৰা কয়গী থবক অমদি পোথোক্ৰ চহী খুদিংগী হেংগলক্ৰি। মসিনা তাক্ৰিচি চহী খৱগী মতুংদদি নংগ্ৰা জেনৱেনন খৱগী মতুংদদি মালেমদা চান-থৰুৱগী অটোবা অৱাৰা অমদি মায়োক্ৰবা তাৱি।

মসিগী মৱওইবা মৱম থৰা পল্লবদা লৌউ-শিংউগী লম লৌশিংগুত্ৰবা, ঐগী লৈৱবসু শেলনা লৈৱগা চাগনি হায়বগী ৰাখল, লৌউ-শিংউগী থবক অমদি পোথোকপু মীৱাইবিৰা, অতোপ্লা শিনফমদা হেমা শেহেংক ফংবা, অৱনন ওনখংলকপা অসিনা হেংনবা মৱমশিংসি অতাং অসিনা পনবা য়াই।

অৱাইবদা পঞ্জনিংলিবা ৰাফমদি নোংম-নোংমগী মীয়াং হেংগলকপা, শেমগাং-শাগলকপা লেগুবা, শীজিননবা লগ্না পাকথোক্ৰিঙাই লৈভবা অসিনা মৱম ওইগা চাউখংপা অমদি অহেংবা পুৱকপা তাৱবসু অহিবা কাঙলুপশিং (মীওইবা য়াওনা)গী মবুক থমা চান-থৰুৱা খৱদি মাঙহনদনা থৰনা অতোপ্লা চাউখংপা হায়বদু ওইগনি খঙে? হৌজিকী অমদি মফম খৱগী চাউখংপা পুৱকপা, তুগী অমদি অতোপ্লা মফমগী চাউখংপদা অকয়বা লাক্ৰবিদি মদু চাউখংপা নংগ্ৰা লৌউ-শিংউগী লংথোক্ৰুগ্ৰা অতোপ্লা অতে খঙনা চাউখংপদা লৈবাক অদু চপ চাৱবা চাউখংপনি হায়বিদি লানগনি। অদুৰ ৰাফম অসি শোয়দনা লাভুৱবদগী কলাইননবা হেংনহৌবা তাবনি।

মালেম ইমা

বিদ্যৱানি লোমা (গঙ্গা), যৌৱবুং ময়াই লৈকাই

মালেম ইমা! ইমাদগী হৌবনি। ইমাদু লৌয়বনি। পোকপা শিবগী পছুনি। তাইবঙ মীওইবা ঐথোয় পুন্সমক য়াওনা অচপা-চতৰা, লেঙলি-পাল্লিৰা অমদি পোৎশক খুদিমক মালেম ইমাগী তপ্পাক্কাগী হৌৱকপনি, ওইৱকপনি অমদি মসিদা লৈবনি। পাক চাউখংপা মালেম অসিদা লৈৱিৰা তোঙান তোঙানবা মফমদা লৈৱিৰা মশীং য়ামত্ৰবা মীওইশিং অই-অশা খেৱদগী মতুং ইমা কাঙলুপ-ফুৰুপ নাইনা লৈৱিৰাশিং মথোয় মথোয়গী তাইবঙ ওইবা-ওইৱকৰাখিৰী ৱাৰী তেও তাপো লাভে। অই-অশা লৈৱিৰা মথোয় মথোয়গী তাইবঙ ওইবা-ওইৱকৰাখিৰী ৱাৰী তেও তাপো লাভে। অই-অশা লৈৱিৰা মথোয় মথোয়গী তাইবঙ ওইবা-ওইৱকৰাখিৰী ৱাৰী তেও তাপো লাভে। অই-অশা লৈৱিৰা মথোয় মথোয়গী তাইবঙ ওইবা-ওইৱকৰাখিৰী ৱাৰী তেও তাপো লাভে।

মসিনা মালেমগী তোঙান তোঙানবা মফমদা লৈবা কাঙলুপ ফুৰুপ মীওইবশিংনা মথোয় মথোয়গী লাইৱিংগী ৰাখল্লাদা ঙসিগী মালেম অসি তাইবঙ মীওইবঙম অহিবা অমনি হায়বসিগী ময়েক লাৱবা খুদম অমনি।

অমৱোমদা, সাইলগী মীংয়েংদগী য়েংলগসু ঙসি ঐথোয়না খুদা লৈতাণুনা লৈৱিৰা হিৎমিৱিৰা পুন্সমক অসিগী তুংনফম ওইৱিৰা মালেম ইমা অহিবা, অৱেবা অমনি। ৰাফম অসি তৌনবা শা-ঘনচিৎবা লায়না ৱাখল খহনবগী লৌশিংগী ৱিৱিৰমদবা মথোয়গীদমক নৈনভ্ৰবশিং থৌইদোক্ৰে। অদুৰ মীওইবা তাইবঙ ঐথোয়দি ঐথোয় মীওইবনিদি মালেম ইমা অসিবু ক